

Міністерство освіти і науки України
Хмельницький національний університет

Методика викладання іноземної мови

Методичні вказівки до написання курсових робіт з дисципліни для студентів спеціальності 014 Середня освіта за предметною спеціальністю 014.02 Середня освіта. Мова та література (англійська) та додатковою предметною спеціальністю 014.02 Середня освіта. Мова та література (німецька)

*Затверджено на засіданні
кафедри практики іноземної мови
та методики викладання
Протокол № 4 від 16.11.2020 р.*

Хмельницький 2020

Методика викладання іноземної мови : методичні вказівки до написання курсових робіт з дисципліни для студентів спеціальності 014 Середня освіта за предметною спеціальністю 014.02 Середня освіта. Мова та література (англійська) та додатковою предметною спеціальністю 014.02 Середня освіта. Мова та література (німецька) / Н.М. Бідюк, О.О. Лапшина. – Хмельницький : ХНУ, 2020. – 44 с.

Укладач: Бідюк Н.М., д-р. пед. н., проф.

Лапшина О.О., к. пед. н., доц.

Відповідальний за випуск: Бідюк Н.М., д-р. пед. н., проф.

Методичні рекомендації призначені для студентів спеціальності 014 Середня освіта за предметною спеціальністю 014.02 Середня освіта. Мова та література (англійська) та додатковою предметною спеціальністю 014.02 Середня освіта. Мова та література (німецька). Вони висвітлюють основні питання, пов'язані з написанням та оформленням курсової роботи з дисципліни «Методика викладання іноземної мови». У методичних рекомендаціях наведено поетапну процедуру організації курсового дослідження, розкрито вимоги до структури курсової роботи, рекомендації щодо оформлення результатів досліджень студентів, порядок захисту курсової роботи, а також необхідні додатки.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1 ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО КУРСОВОЇ РОБОТИ	6
1.1 Основні положення.....	6
1.2 Загальні вимоги до написання курсової роботи	7
1.3 Планування роботи	8
1.3.1 Підготовчий етап роботи над курсовою роботою.....	8
1.3.2 Пошук та вивчення літератури	9
1.3.3 Складання плану роботи	9
1.3.4 Робота над текстом курсової роботи	9
РОЗДІЛ 2 ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ	10
2.1 Структура курсової роботи	10
2.1.1 Титульний аркуш	10
2.1.2 Зміст	10
2.1.3 Перелік умовних позначень	10
2.1.4 Вступ	10
2.1.5 Основна частина	12
2.1.6 Висновки.....	13
2.1.7 Список джерел посилання.....	13
2.1.8 Додатки.....	13
2.2 Літературне оформлення курсової роботи	14
2.2.1 Цитати.....	15
2.2.2 Засоби текстового зв'язку в курсовій роботі.....	15
2.2.3 Переноси тексту.....	16
РОЗДІЛ 3 ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	17
3.1 Загальні вимоги	17
3.2 Нумерація	18
3.3 Оформлення ілюстрацій (рисуноків)	21
3.4 Оформлення таблиць	22
3.5 Оформлення посилань.....	23
3.6 Оформлення списку джерел посилань.....	23
3.7 Оформлення додатків.....	26
РОЗДІЛ 4 ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ	27
4.1 Подання роботи до захисту	27
4.2 Захист курсової роботи.....	27
4.3 Рекомендації до підготовки презентації на захист	27

4.4 Рекомендації до написання й представлення доповіді на захисті курсових робіт.....	29
4.5 Критерії оцінювання курсових робіт.....	30
ЛІТЕРАТУРА.....	33
ДОДАТКИ.....	34
Додаток А Зразок оформлення титульного аркушу	34
Додаток Б Зразок оформлення змісту.....	35
Додаток В Зразок оформлення вступу.....	36
Додаток Г Зразок розміщення тексту в основній частині курсової роботи.....	38
Додаток Д Зразок оформлення літературних джерел.....	39
Додаток Е Рекомендована тематика курсових робіт.....	42

ВСТУП

Курсова робота має відіграти вагомe значення у підготовці майбутнього фахівця і є важливим складником трудового, інтелектуального та естетичного виховання студентів, їхнього всебічного розвитку. Написання курсової роботи є невід'ємною частиною освітнього процесу в університеті й охоплює комплекс різних важливих видів діяльності, що сприяють розвитку дослідницьких умінь і навичок. У системі професійної підготовки майбутнього фахівця науково-дослідницька діяльність гармонійно поєднує аналізування та опрацювання теоретичної наукової інформації та самостійну наукову діяльність студентів.

Курсова робота є одним із видів індивідуальної роботи студентів, спрямованою на вироблення у студентів навичок самостійної роботи з науковими джерелами та оволодіння ними методикою досліджень, набуття компетентностей щодо визначення й аналізу наукової та практичної проблематики з певної галузі знань, узагальнення опрацьованого матеріалу, обґрунтування власних гіпотез та висновків, вміння розробляти й формулювати обґрунтовані рекомендації щодо удосконалення процесів, досліджених в роботі.

Згідно з «Положенням про організацію навчального процесу у закладах вищої освіти України» курсова робота виконується з метою закріплення, поглиблення й узагальнення знань, здобутих студентами за час навчання, а також їхнього застосування до комплексного вирішення конкретного професійно-наукового завдання.

Успішне здійснення наукового дослідження та написання курсової роботи залежить від багатьох чинників, серед яких найважливішим є чітке усвідомлення основних вимог, що ставляться до них. Ці вимоги стосуються насамперед наукового рівня робіт, їхнього змісту, структури, форми викладу матеріалу, а також їхнього оформлення.

Пропоноване видання покликане допомогти студентам у підготовці і написанні курсових робіт, сприяти продуктивній організації їхньої діяльності, ознайомити їх з принципами побудови наукової праці, методами дослідження та оформлення одержаних результатів. У виданні подано методичні поради щодо вибору теми, планування роботи, написання основних елементів вступу, розділів та висновків тощо. Значну увагу приділено висвітленню вимог, що стосуються оформлення наукової роботи (структура роботи, вимоги до її оформлення тощо).

Методичні рекомендації призначені для студентів спеціальності 014 Середня освіта за предметною спеціальністю 014.02 Середня освіта. Мова та література (англійська) та додатковою предметною спеціальністю 014.02 Середня освіта. Мова та література (німецька).

РОЗДІЛ 1

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО КУРСОВОЇ РОБОТИ

1.1 Основні положення

Курсова робота – це дослідницько-реферативна праця, яка дозволяє студентові виробити перші практичні кроки у пошуку джерел і роботі з ними, реферуванні наукової літератури, порівнянні кількох поглядів на одну проблему, виявленні рівня знань та умінь з методики викладання іноземної мови, продемонструвати вміння самостійно мислити, робити узагальнення та висновки.

Згідно з навчальним планом спеціальності 014 Середня освіта за предметною спеціальністю 014.02 Середня освіта. мова та література (англійська) та додатковою предметною спеціальністю 014.02 Середня освіта. мова та література (німецька), студенти виконують курсову роботу з дисципліни «Методика викладання іноземної мови» на четвертому курсі. Курсова робота є закономірним підсумком теоретичної, науково-практичної роботи студента протягом певного періоду навчання. Тому процес написання курсової роботи – важливий і відповідальний етап підготовки майбутніх вчителів. Метою курсової роботи є вироблення у студентів навичок самостійної роботи з науковими джерелами та оволодіння ними методикою досліджень, набуття компетентностей щодо визначення й аналізу наукової та практичної проблематики з певної галузі знань, узагальнення опрацьованого матеріалу, обґрунтування своїх гіпотез та висновків, вміння розробляти й формулювати обґрунтовані рекомендації щодо удосконалення процесів, досліджених в роботі.

Виконання курсової роботи передбачає:

- поглиблене вивчення, систематизацію, узагальнення і закріплення фахових знань студентів з актуальних проблем відповідних наук;
- виявлення здатності студента вибирати та аналізувати наукову або практичну проблему, робити теоретичні висновки та узагальнення, вміти застосовувати знання при вирішенні конкретних наукових і практичних завдань;
- напрацювання та розвиток навичок самостійної роботи;
- визначення рівня підготовленості студента до викладання іноземної мови.

Написання письмової роботи такого рівня базується на вивченні першоджерел, автентичних документів, навчально-методичних посібників, монографій, нормативно-правових актів, статей, інтернет-ресурсів тощо. Матеріали курсової роботи можуть бути використані для подальшої науково-дослідницької роботи і написання кваліфікаційних робіт.

Студенти обирають теми курсових робіт з запропонованого кафедрою списку тем. Вони також можуть самостійно пропонувати чи обирати тему у

межах визначеної для курсової роботи дисципліни та зазначених викладачем напрямів. Роль викладача полягає у консультаціях щодо точного формулювання теми та пошуку бібліографії. Після узгодження теми затверджуються на засіданні кафедри. В окремих випадках тема може бути уточнена або змінена після затвердження. Підставою для зміни формулювання чи уточнення назви теми є письмова заява студента і відповідне рішення кафедри.

1.2 Загальні вимоги до написання курсової роботи

1. Курсову роботу студенти виконують згідно з навчальним планом. Курсова робота виконується за однією з тем, запропонованих викладачами кафедри, що були затвержені на засіданні кафедри. Студентам надається право обирати тему зі списку поданих тем.

2. Назва курсової роботи має бути, по можливості, короткою, відповідати обраній спеціальності (спеціалізації), дисципліні, з якої пишеться курсова та суті проблеми (завдання), вказувати на мету дослідження. Іноді для більшої конкретизації до назви слід додати невеликий (4-6 слів) підзаголовок. У назві курсової роботи, як і її розділів, небажано використовувати термінологію псевдонаукового характеру. Необхідно уникати назв, що починаються зі слів «Дослідження деяких шляхів ...», «Деякі питання ...», «Матеріали до вивчення ...», «До питання ...» тощо, в яких не розкрито суть проблеми значною мірою.

3. Курсова робота виконується українською мовою. Захист роботи проходить державною або (за бажанням доповідача) іноземною мовою (основною).

4. Обсяг курсових робіт становить 25-30 сторінок основного тексту.

5. З огляду на високі вимоги нормативних документів необхідно неухильно дотримуватися державних стандартів України щодо порядку подання окремих видів текстового матеріалу, таблиць, формул та ілюстрацій.

6. При написанні курсової роботи студент має обов'язково посилатися на авторів і джерела, з яких запозичені матеріали або окремі результати. У разі використання запозиченого матеріалу без посилання на автора та джерело, курсова робота не допускається до захисту з метою уникнення плагіату. Оригінальність авторського тексту має складати не менше 70 %.

7. У курсовій роботі необхідно стисло, логічно й аргументовано викладати зміст і результати дослідження, уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології.

8. Курсову роботу подають на кафедру у вигляді підготовленого рукопису та на електронному носії. Оцінювання курсової роботи відбувається у вигляді відкритого захисту роботи перед комісією у складі трьох викладачів у присутності навчальної групи.

1.3 Планування роботи

Підготовка курсової роботи потребує виділення її певних етапів та визначення конкретних завдань, які необхідно розв'язати на кожному із них. Планування передбачає розподіл, часу для написання роботи, дотримання визначених термінів та обсягів.

Загалом послідовність виконання курсової роботи може бути такою:

1. Підготовчий етап:

- вибір теми та її обґрунтування;
- об'єкт дослідження;
- предмет дослідження;
- мета дослідження;
- завдання дослідження;
- підбір літератури з теми дослідження;
- складання попереднього плану роботи й узгодження його з керівником;
- визначення методів дослідження;
- визначення організацій, на базі яких можна виконати курсову роботу (якщо це є необхідною умовою якості дослідження).

2. Робота над текстом:

- аналіз літератури;
- порівняння різних підходів дослідження теми;
- виклад тексту роботи;
- робота над висновками;
- написання вступу до роботи.

3. Етап оформлення роботи:

- складання списку використаної літератури й джерел;
- оформлення додатків та ілюстративного матеріалу;
- технічне оформлення та літературно-стилістичне редагування тексту.

4. Підготовка до захисту і захист курсової роботи:

- процедура захисту курсової роботи на кафедрі.

1.3.1 Підготовчий етап роботи над курсовою роботою

Цей етап починається з вибору теми курсової роботи, її осмислення та обґрунтування. Тему курсової роботи студент обирає самостійно із запропонованого кафедрою переліку.

Перевага надається темі, при розробці якої студент може проявити максимум особистої творчості та ініціативи. Теми, які пропонує кафедра, можуть не збігатися із темами, які вивчаються. Такий підхід зорієнтований на

стимулювання самостійного творчого дослідження. До остаточного закріплення студентів за конкретними темами кафедра допускає зустрічні пропозиції студентів про внесення до тематики додаткових тем.

Разом із керівником необхідно визначити межі розкриття теми, основні питання, що будуть висвітлені в дослідженні.

1.3.2 Пошук та вивчення літератури

Виконання завдань дослідження неможливе без ознайомлення з основними літературними джерелами з теми курсової роботи. З метою повного їхнього виявлення необхідно використовувати різні джерела пошуку: бібліотека Університету, а також провідні наукові бібліотеки міста, бібліографічні посібники, прикінцеві та пристатейні списки літератури, виноски й посилання в підручниках, монографіях і словниках тощо, а також покажчики змісту річних комплектів спеціальних періодичних видань. Найповнішу інформацію можна отримати в Інтернеті.

1.3.3 Складання плану роботи

Після ознайомлення з літературою студент вже має сформовану думку про напрям свого дослідження і готовий до складання плану дослідження.

Курсова робота, зазвичай, має простий план, який включає:

- вступ,
- основну частину (яка включає 2 розділи),
- висновки,
- список джерел посилання,
- додатки.

Варто пам'ятати: План курсової роботи обов'язково повинен бути погоджений з керівником до початку роботи над її текстом.

1.3.4 Робота над текстом курсової роботи

Другий етап починається з вивчення та конспектування літератури з теми курсової роботи. Вивчення літератури слід починати з робіт, де проблему відображено загалом. Далі рекомендовано звернутися до більш вузьких досліджень.

Правильна й логічна структура курсової роботи – це запорука успіху розкриття теми.

Проаналізований і систематизований матеріал викладається відповідно до змісту у вигляді окремих розділів і підрозділів. Кожен розділ висвітлює одне питання, а підрозділ або параграф – окрему його частину.

Відтак, роботу над розділом слід розпочинати із зазначення його головної ідеї, а також тези кожного підрозділу. Один висновок не повинен суперечити іншому, а навпаки підкріплювати його. Крім того, під час викладу матеріалу слід дотримуватися принципу логічності.

РОЗДІЛ 2

ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

2.1 Структура курсової роботи

Курсова робота повинна містити такі елементи:

1. Титульний аркуш.
2. Зміст.
3. Перелік умовних позначень (за необхідності).
4. Вступ.
5. Основна частина (2-3 розділи).
6. Висновки.
7. Список джерел посилання.
8. Додатки (за необхідності).

2.1.1 Титульний аркуш

Титульний аркуш є основним елементом курсової роботи. З нього починається нумерація сторінок, однак номер сторінки на ньому не проставляється.

У курсових роботах зазначають повну назву навчального закладу та його відомчу підпорядкованість, інститут, кафедру, на якій виконана робота, назву роботи, дані про студента та наукового керівника, місто та рік подання роботи до захисту. Скорочення в назві навчального закладу та назві роботи не допускаються. Зразок титульного аркушу представлено у *додатку А*.

2.1.2 Зміст

Зміст подають на початку роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх структурних елементів курсової роботи. Зразок оформлення змісту наведено у *додатку Б*.

2.1.3 Перелік умовних позначень

Якщо у роботі використано понад п'ять умовних позначень (абревіатур, символів, скорочень, які не є загальноприйнятими), то це зазначається на окремому аркуші, який розташовується перед текстом роботи.

Якщо до роботи додається перелік умовних позначень, то він розташовується перед вступом і відображається у змісті.

2.1.4 Вступ

Вступ доцільно писати після того, як вже завершено основну частину курсової роботи. У вступі обґрунтовується актуальність теми, що вивчається, її практична значущість; визначається об'єкт, предмет, мета і завдання дослідження; розглядаються методи, за допомогою яких воно проводилось; розкривається структура роботи, її основний зміст. Якщо студент вирішив не

торкатися деяких аспектів теми, він має зазначити це у вступі. Приклад оформлення змісту подано у *додатку В*.

Актуальність теми подається шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями проблеми. Вона характеризує співвідношення між тим, що з цієї проблеми вже відомо і що досліджується здобувачем уперше, і свідчить про те, для якої галузі науки чи виробництва мають цінність наукові результати роботи.

Обов'язковою частиною вступу є **огляд літератури з теми дослідження**, в який включають найбільш цінні, актуальні роботи (10–15 джерел). Огляд має бути систематизованим аналізом теоретичної, методичної й практичної новизни, значущості, переваг і недоліків розглядуваних робіт.

Об'єкт дослідження – факти та явища відповідної галузі теоретичної та практичної діяльності людини.

Предмет дослідження – важлива складова об'єкта, яка знаходиться в безпосередньому взаємозв'язку з іншими його складовими та розкриває одну з граней об'єкта.

Визначаючи об'єкт, треба знайти відповідь на запитання: що розглядається? Інакше кажучи, об'єктом виступає те, що досліджується, а предметом – те, що в цьому об'єкті має наукове пояснення.

Мета дослідження пов'язана з об'єктом і предметом дослідження, а також з його кінцевим результатом і шляхом його досягнення. Кінцевий результат дослідження передбачає вирішення студентами проблемної ситуації, яка відображає суперечність між типовим станом об'єкта дослідження в реальній практиці й вимогам суспільства до його більш ефективного функціонування. Мета роботи називає не тільки очікувані результати (вивчення ..., обґрунтування ..., розробка ...), а і вказує на те, яким шляхом вони будуть досягнені (з використанням певних підходів, методів тощо).

Наявність поставленої мети дослідження дозволяє визначити його **завдання**.

Завдання дослідження можуть включати:

- вирішення певних теоретичних питань, які входять до загальної проблеми дослідження (наприклад, виявлення сутності понять, явищ, процесів, подальше вдосконалення їх вивчення, принципів та умов застосування тощо);

- усебічне вивчення практики розв'язання даної проблеми, виявлення її типового стану, недоліків і труднощів, їхніх причин;

- обґрунтування необхідної системи заходів щодо вирішення даної проблеми;

- експериментальна (за необхідності) перевірка запропонованої системи заходів щодо відповідності її критеріям оптимальності, тобто

досягнення максимально важливих у відповідних умовах результатів розв'язання цієї проблеми за певних витрат часу й зусиль.

Як правило, вирішується 3-4 завдання. Їхній опис наводять через дієслово або іменник з семою результату, а не процесу: не слід вживати *вивчення, аналіз, дослідження*, натомість пишуть: *систематизувати підходи до вивчення, з'ясувати, змодельовати, надати характеристику, побудувати модель, розкрити, виявити, описати, визначити, продемонструвати, представити, викласти, обґрунтувати, установити, навести, виокремити, здійснити, розробити*.

Надзвичайно важливим етапом наукової праці є вибір **методів дослідження** – інструменту отримання фактичного матеріалу і необхідної умови досягнення поставленої в роботі мети. Методи і прийоми, що використовуються, зумовлюються специфікою предмета дослідження, властивістю мовного матеріалу, що вивчається, метою і завданнями дослідження. Перераховувати їх треба не відірвано від змісту роботи, а коротко і змістовно, обов'язково вказуючи, що саме досліджувалося тим чи іншим методом.

Опис **практичного значення** роботи містить, по-перше, те, що її результати та висновки можуть поглибити знання з досліджуваної теми, знайти застосування у певних курсах (з вказанням на конкретний розділ у дужках), по-друге, їхню важливість і плідність для подальших наукових розробок студентів. Бажано навести практичні сфери застосування результатів.

Якщо студент виступав за результатами дослідження на студентських наукових конференціях чи має відповідні **публікації**, про це також слід написати у вступі.

Вступ закінчується описом **структури роботи**, де наводиться перелік та назви її структурних елементів і обґрунтовується послідовність саме такого викладу матеріалу. До прикладу: *Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку джерел посилання (... найменувань), та 4 додатків. Загальний обсяг роботи — 30 сторінок (обсяг основного тексту – 25 сторінок)*.

До основного тексту роботи не входять списки джерел посилання та додатки. Однак всі сторінки зазначених елементів роботи підлягають суцільній нумерації і складають загальний обсяг роботи.

2.1.5 Основна частина

Основна частина роботи складається з розділів, параграфів (підрозділів). Кожний розділ починають з нової сторінки. У розділах основної частини подають: огляд літератури за темою і вибір напрямів досліджень; виклад загальної методики і основних методів досліджень; проведені

теоретичні дослідження і розрахунки; аналіз і узагальнення результатів досліджень.

В огляді літератури студент відзначає основні етапи розвитку наукової думки за своєю проблемою. Стисло, критично висвітлюючи публікації, студент повинен назвати ті проблеми, які потребують дослідження і, отже, визначити своє місце у розв'язанні проблеми. У першому розділі переважно обґрунтовують вибір теми роботи, наводять методи дослідження і їх порівняльні оцінки, розробляють загальну методикку дослідження. Бажано закінчити цей розділ коротким резюме стосовно необхідності проводити дослідження у цій галузі.

У наступних розділах викладають результати власних досліджень. Студент повинен давати оцінку повноти розв'язання визначених завдань, оцінку достовірності одержаних результатів (характеристик, показників), їхнє порівняння з аналогічними дослідженнями українських та зарубіжних авторів. Виклад матеріалу підпорядковують одній провідній ідеї, чітко визначеній темою роботи.

2.1.6 Висновки

Логічним завершенням курсової роботи є висновки. Їхня головна мета – підведення підсумків виконаної роботи. Висновки подаються у вигляді окремих лаконічних положень, методичних рекомендацій. Вкрай важливо, щоб вони відповідали поставленим завданням. Основна вимога до заключної частини – не повторювати зміст вступу та основної частини роботи.

Варто пам'ятати: у висновках не подаються кількісні підрахунки, цитати та точки зору науковців, а наводяться їхній узагальнений аналіз і опис.

2.1.7 Список джерел посилання

Після загальних висновків подається список джерел посилання, тобто бібліографічний список використаної літератури. Список джерел посилання повинен містити тільки ті праці, на які посилався автор у роботі. Посилатися слід на останні видання творів. До списку використаних джерел, оформленого з урахуванням усіх чинних вимог, слід включати новітні видання, у тому числі електронні носії та інтернет-джерела. Обов'язковим є використання наукової літератури іноземними мовами відповідно до спеціальності (англійською, німецькою). На всі наукові джерела, що представлені в бібліографії, повинні бути посилання в тексті курсової роботи.

2.1.8 Додатки

Допоміжні або додаткові матеріали, які переобтяжують текст основної частини роботи, виносяться до додатків. За необхідності до додатків доцільно включати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття наукової роботи: використані математичні формули і розрахунки; таблиці допоміжних

цифрових даних; ілюстрації допоміжного характеру.

2.2 Літературне оформлення курсової роботи

Стиль курсової роботи відповідає вимогам і нормам наукового стилю, де лаконічність, зрозумілість, прозорість думки та оригінальність ідеї співвідносяться з чіткою мовою, короткими фразами, продуманою формою [17, с. 9]. На лексичному рівні бажано вживати загальновідомі слова, уникати запозичень там, де можна скористатися питомим словом; на морфологічному рівні варто не нагромаджувати по декілька іменників, надто в родовому відмінку, не витісняти дієслова віддієслівними іменниками, не зловживати конструкціями «... – це ...», домірно вживати різні частини мови; на синтаксичному рівні необхідно не розтягувати занадто фрази, не розривати думку довгими вставками, обмежувати кількість підрядних речень, не захоплюватися пасивними зворотами, дотримуватися природного порядку слів; на композиційному рівні – не порушувати послідовності викладу, обмірковувати поділ на абзаци тощо.

Необхідно і варто висловлювати власну думку (якщо вона має вагомий аргументи), але не слід зловживати займенником «я». Як правило, особовий займенник «я» замінюється на займенник «ми», але й він надає тексту відтінку особистого звертання, неофіційного характеру, чого слід уникати. Найчастіше у науковій комунікації переважає використання безособових форм (досліджено, розглянуто, проаналізовано тощо). Об'єктивності думки сприяють і безособові речення, пасивні звороти, зворотні дієслова.

Особові конструкції легко перетворити у безособові. Наприклад: я переконаний – цілком зрозуміло, що; ми вважаємо – вважається, що... .

Не прикрашають науковий текст і неточності, розмиті визначення, захоплення епітетами добрий, гарний, значний, надзвичайний, неймовірний, катастрофічний, рідкий та ін. Виразність викладу, чіткість передачі інформації забезпечуються відповідним використанням термінології, відсутністю суперечності в аргументації, підтвердження висновків фактами чи даними.

Текст курсової роботи має ділитися на пропорційні, логічні, внутрішньо завершені частини (розділи, підрозділи, пункти, підпункти, параграфи, абзаци), де легко встановити причинно-наслідкові зв'язки [17, с. 10].

Графічний поділ тексту на складові частини передбачає єдність композиційної структури. Так, перехід від одного абзацу до іншого означає перехід до нової думки. Іноді абзац може складатися з одного речення, якщо йому надають особливого значення.

2.2.1 Цитати

У наукових дослідженнях часто використовуються цитати – дослівні уривки з використаних джерел, щоб за їхньою допомогою обґрунтувати, підтвердити або доповнити власну думку.

Текст цитати береться у лапки (« ») і наводиться без жодних змін, зі збереженням особливостей авторського написання, зокрема орфографії, пунктуації і шрифтових виділень. Якщо потрібно цитувати не все речення, а лише окремі слова чи фрази (за умови, що думка автора не буде спотворена), то такі вислови беруться в лапки (« »), пропуск позначається трьома крапками ([...]), вказується джерело, звідки запозичена думка. У такому разі може змінюватися навіть відмінок у слові чи словосполученні, якщо цитати не є повною і підпорядковується синтаксичній будові фрази, частиною якої вона стає.

При цитуванні та переказі джерел найчастіше використовуються такі словосполучення: *Автор пише / пише: «...»; Як твердив / твердить...; Згідно з уявленням...; За словами...; На думку...; Як влучно зазначив / зазначає...; Учений так характеризує (описує, подає)...; Наведемо такі слова видатного вченого...; Автор наголошує на...; З точки зору автора...; Автор виділяє (пропонує, рекомендує, вважає, стверджує, підкреслює)... тощо.*

Кожна цитата неодмінно супроводжується посиланням на використане джерело. Наприклад: *В.В. Різнун називає заголовки «опорними точками, що репрезентують найбільш важливу текстову інформацію і є опорою для читача в розумінні змісту» [2, с. 25].* Недотримання цієї обов'язкової умови веде до плагіату.

Коли текст дослідження переважаний цитатами і суцільними посиланнями на авторитетів, то виникає підозра у відсутності авторських міркувань і знань самого дослідника; робота набуває характеру компіляції, перетворюється на «дайджест» чи хрестоматію «розумних ідей» попередників.

Стиль лапок має бути однаковим по всьому тексту роботи. Якщо у тексті цитати якимсь словом береться у лапки, прийнято закривати цитату не двома «...», а одними лапками. Якщо після цитати наводиться посилання на джерело, крапка у кінці цитати виноситься за квадратні дужки посилання.

2.2.2 Засоби текстового зв'язку в курсовій роботі

Для вираження тієї чи іншої мовленнєвої функції використовуються різні мовні засоби. Часто в науковому тексті вони виконують роль кліше, якими зручно користуватися при конструюванні тієї чи іншої думки.

Послідовність викладу можна передати такими словосполученнями: *по-перше, по-друге, по-третє; з одного боку, з іншого боку; насамперед, передусім, спочатку; також, тепер, водночас; насамкінець, на закінчення.*

Ступінь вірогідності повідомлення: *вочевидь, безумовно, без сумніву, безперечно, напевне, певно, певна річ, звичайно, (як) відомо.*

Послідовність у часі: спочатку, потім, тепер, насамперед, перш ніж, після того як, водночас, наприкінці.

Причина і наслідок, умова і наслідок: оскільки; тому; відтак; таким чином; отже; внаслідок; в результаті; поза як; завдяки тому, що; у зв'язку з тим, що; через те, що; зважаючи на те, що; з огляду на те, що; з огляду на викладене вище; це залежить від того, що.

Зіставлення, протиставлення: так само, як і; як..., так і; проте; але; навпаки; в той самий час; однак; втім.

Доповнення, уточнення: водночас, зокрема, крім того, щоправда, наприклад, як-от, разом з тим, точніше, зауважмо.

Узагальнення, висновок: отже, таким чином, відтак, узагальнюючи сказане, з розглянутого можна зробити такі висновки, зважаючи на викладене вище, звідси, звідси висновок, підсумовуючи.

2.2.3 Переноси тексту

Текст курсової роботи рекомендується друкувати без використання переносу слів. Крім того, не можна:

1) переносити прізвища, залишаючи в кінці попереднього рядка ініціали (один ініціал) або умовні скорочення (проф., акад. тощо), які до них належать (Т.Г. Шевченко, а не Т.Г. // Шевченко; акад. В. Глушков, а не акад. // В. Глушков). Якщо імена, звання тощо подаються повністю, то прізвища (а також по батькові) можна переносити (Тарас // Григорович Шевченко, академік Агатангел // Кримський);

2) роз'єднувати умовні (графічні) скорочення на зразок *та ін.*, *і т. д.*, *вид-во*, *т-во* тощо;

3) відривати скорочені назви мір від цифр, до яких вони належать (2005 р., а не 2005 // р.). Якщо назви мір подаються повністю, то їх можна переносити (1917 // рік);

4) переносити в інший рядок граматичні закінчення, з'єднані з цифрами через дефіс (2-й, а не 2- // й; 5-го, а не 5- // го; 10-му, а не 10- // му);

5) розривати ініціальні й комбіновані аббревіатури (НАН України, АЕС, МАГАТЕ, НТШ); 6) залишати біля попередньої букви м'який знак або апостроф; 7) переносити в наступний рядок розділові знаки (крім тире), дужку або лапки, що закривають попередній рядок, а також залишати в попередньому рядку відкриту дужку або відкриті лапки.

РОЗДІЛ 3

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

3.1 Загальні вимоги

Оформлення курсової роботи має бути коректним і відповідати таким правилам: текст роботи роздруковується з комп'ютерного набору на принтері на одній стороні стандартних білих аркушів формату А 4 (210 x 297 мм) із полями визначеного розміру: ліве – не менше 25 мм., праве – не менш 15 мм., верхнє і нижнє – не менш 20 мм.

Набір тексту курсової роботи здійснюється шрифтом текстового редактора Word Times New Roman., кегль 14пт, міжрядковий інтервал 1,5; абзацний відступ – 1,25 см; кількість рядків на сторінці – 28-30. Шрифт друку повинен бути чітким, щільність тексту – однаковою, рядок – чорного кольору середньої жирності. Текст набирається без перенесень, вирівнюється на ширину сторінки.

Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ» (якщо такий є), «ВСТУП», «(розділ) 1 НАЗВА », «(розділ) 2 НАЗВА », «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ», «ДОДАТКИ» (якщо такі є) друкують великими літерами напівжирним шрифтом симетрично до тексту (по центру) без крапки в кінці й без підкреслення. Не дозволяється у заголовку роботи переноси. Якщо заголовок великий, то його поділяють (за змістом) на кілька рядків.

Відстань між заголовком і наступним або попереднім текстом має бути один рядок. Не можна розміщувати заголовок у нижній частині сторінки, якщо після нього залишається лише один рядок тексту.

Кожну структурну частину треба починати з нової сторінки. Текст розділів може складатись з підрозділів. Заголовки підрозділів друкуються маленькими літерами – напівжирним написом (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапка у кінці заголовка не ставиться.

Якщо підрозділи містять пункти, то заголовки цих пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. У кінці заголовка, надрукованого у підбір до тексту, крапка не ставиться. Назви розділів не повинні повторювати назву роботи, а назви підрозділів (параграфів) – збігатися з назвами розділів.

Текст друкується одразу після заголовка (за винятком заголовка структурних частин) без жодного інтервалу. Відстань між заголовком і останнім рядком попереднього тексту (для тих випадків, коли кінець одного і початок другого підрозділу розташовується на одній сторінці) дорівнює одному міжрядковому інтервалу.

До формулювань заголовків (назв) розділів і підрозділів (параграфів) курсових робіт ставляться такі основні вимоги: стислість, чіткість і

синтаксична різноманітність у побудові речень, з перевагою простих поширених; послідовне точне відбиття внутрішньої логіки змісту роботи.

При роботі необхідно звернути увагу і на розбивку тексту за абзацами. Кожен абзац має нести певну думку, виражену однією чи кількома фразами (реченнями). Особливу увагу слід звертати на стиль мови викладу матеріалу, на повноту розкриття теми, на правильність оформлення роботи, що сприяє розвитку необхідних навичок в оформленні досліджень з дотриманням певних норм.

3.2 Нумерація

Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, малюнків, таблиць, формул подається арабськими цифрами без знака №. Нумерація має бути наскрізною. Першою сторінкою є титульний аркуш, але на ньому номер сторінки не ставиться. Рисунки і таблиці включаються у загальну нумерацію. Сторінки з додатками і списком літератури включаються у наскрізну нумерацію. Номер сторінки проставляється у правому верхньому кутку сторінки без будь яких знаків (крапки у кінці, виділення рисками, дужками тощо).

Номер розділу ставиться перед назвою без слова «розділ», наприклад «1 ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ», а «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СКОРОЧЕНЬ, ТЕРМІНІВ, СИМВОЛІВ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» не нумеруються. Проте аркуші, на яких розміщені згадані структурні частини наукової роботи, нумерують звичайним чином (номер сторінки ставиться у верхньому правому кутку). Зразок представлено на рис. 1.

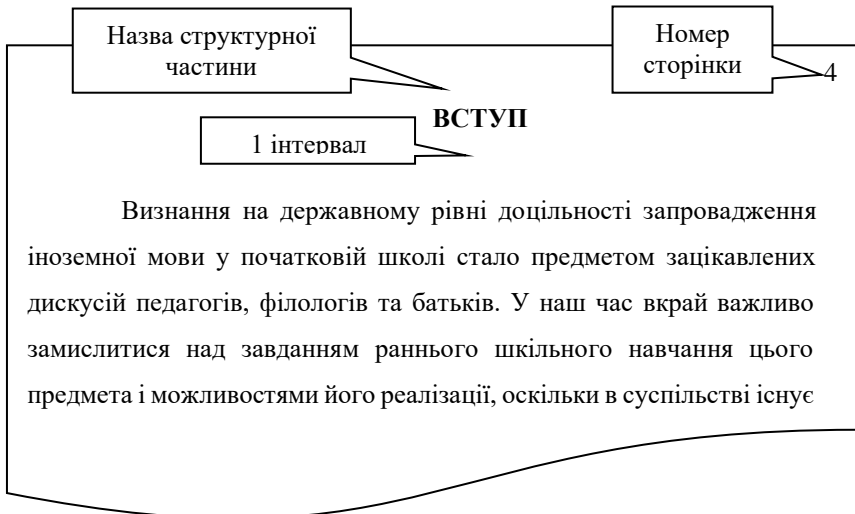

Рисунок 1 – Приклад розміщення тексту у вступі курсової роботи

Підрозділи нумеруються у межах розділу. Номер підрозділу складається із номера розділу та свого порядкового номера, розділених крапкою. У кінці крапка не ставиться, наприклад, 2.1 (перший підрозділ (параграф) другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

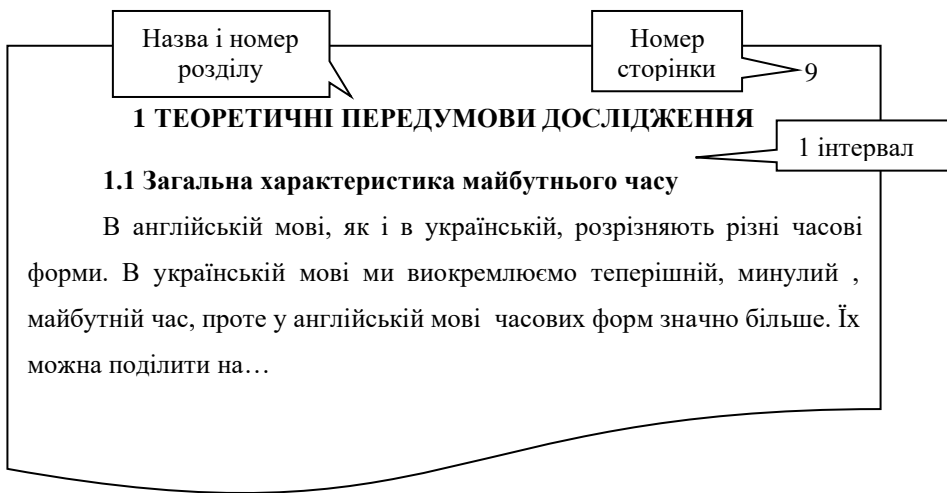

Рисунок 2 – Приклад розміщення тексту і нумерації в розділах основної частини курсової роботи

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. У кінці номера не повинна стояти крапка, наприклад: «1.3.2» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок пункту. Підпункти нумерують у межах кожного пункту за такими ж правилами, як пункти (рис. 3).

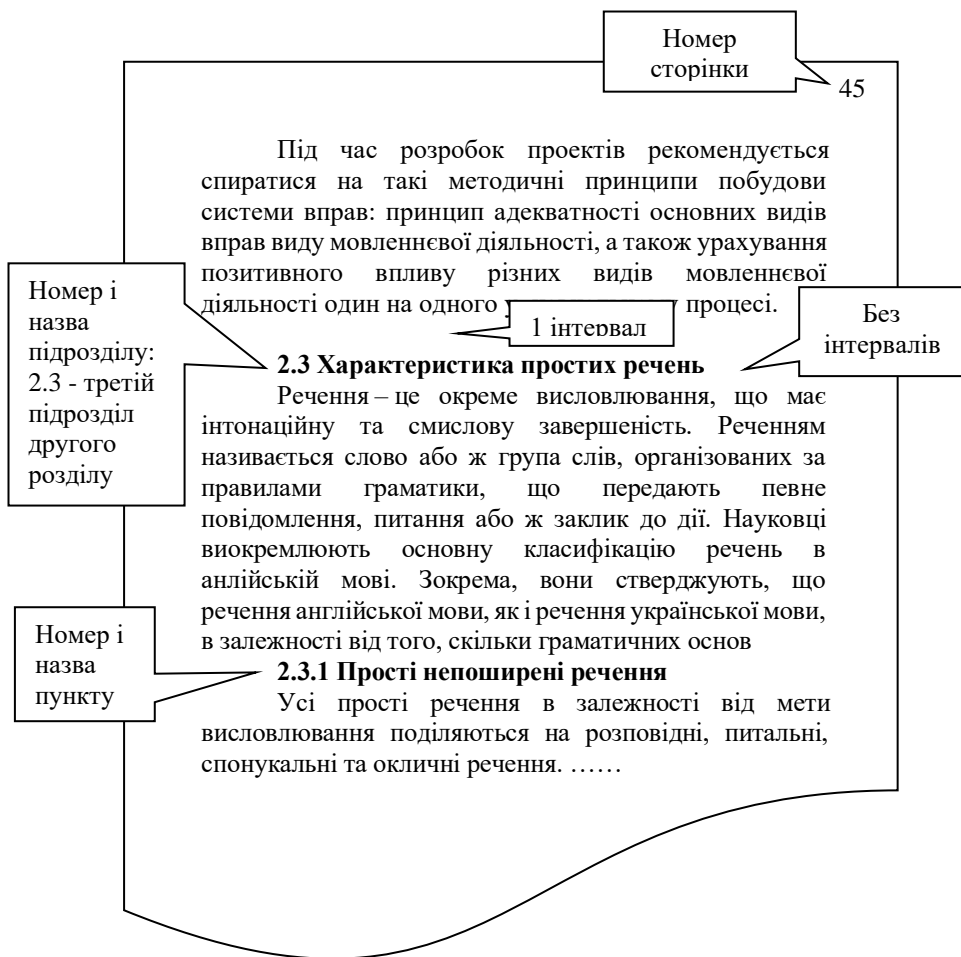

Рисунок 3 – Приклад розміщення тексту і нумерації в підрозділах основної частини курсової роботи

Детальніший зразок розміщення тексту в курсовій роботі з назвами розділів та підрозділів, а також їхньої нумерації поданий в **додатку Г**.

Таблиці й ілюстрації, розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок. Ілюстрації позначають словом Рис. і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації має складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставлять крапку, наприклад, Рис. 1.2. (другий рисунок

першого розділу). Номер ілюстрації, назву і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією.

3.3 Оформлення ілюстрацій (рисуноків)

Якщо в тексті роботи використовуються ілюстрації (малюнки, графіки, схеми, фотографії, діаграми та графіки) і таблиці (необхідний елемент наукової праці), то вони подаються безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або у додатках. Якщо ілюстрація чи таблиця мають розмір більший за формат А4, то їх розміщують у додатках.

Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації.

Назви ілюстрацій розміщують після їхніх номерів. За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий підпис).

Підпис під ілюстрацією зазвичай має такі елементи: - найменування графічного сюжету позначають словом «Рисунок»; - порядковий номер ілюстрації, який вказується без знака номера арабськими цифрами. Нумерують ілюстрації послідовно в межах розділу (за винятком ілюстрацій, поданих у додатках). Номер ілюстрації складається із номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: «Рисунок 1.3» (третій рисунок першого розділу). Назву рисунка друкують з великої літери та розміщують під ним посередині рядка, наприклад:

Рисунок 1.3 – Вживання артиклів у сучасних публіцистичних текстах

Якщо ілюстрація виноситься у додаток, її номер складається з літери додатка і порядкового номера, між якими ставиться крапка, наприклад:

«Рисунок А.1.» (перший рисунок додатка А). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальний підпис розміщується у додатку так само, як і у тексті роботи, безпосередньо під ілюстрацією відцентровано, без виділень.

3.4 Оформлення таблиць

Таблиці нумерують послідовно в межах розділу. Назву таблиці друкують з великої літери і розміщують над таблицею з абзацного відступу. Номер таблиці складається із номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка. Наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу).

Якщо таблицю винесено у додаток, її номер має складатися із літери додатка і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка. Наприклад: «Таблиця А.1» (перша таблиця додатка А).

Кожна таблиця має назву, котру розміщують над нею і друкують з абзацного відступу. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Приклад побудови таблиці:

Таблиця 1.2 – Назва таблиці

Заголовки граф	Заголовки граф		
	підзаголовки граф	підзаголовки граф	підзаголовки граф

Якщо таблиця переноситься на наступну сторінку, то над таблицею з абзацного відступу пишеться «Продовження таблиці» і вказується її номер, наприклад «Продовження табл. 1.2».

Заголовки граф пишуть з великої літери, підзаголовки – з малої, якщо вони становлять одне речення з заголовком, і з великої, якщо вони є самостійними. Заголовки (як підпорядковані, так і головні) мають бути максимально точними та простими. В них не повинно бути слів, що повторюються. Висота рядків повинна бути не менше 8 мм.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті таким чином, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш, у цьому разі назву вміщують тільки над її першою частиною. Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розміщувати одну над одною в межах тієї самої сторінки. Усі наведені в таблицях дані мають бути достовірними, однорідними і такими, що можуть зіставитися, в основу їх групування покладають лише суттєві ознаки.

3.5 Оформлення посилань

У курсовій роботі є загальноприйнятим, щоб кожен факт, подія, цифра, цитата мали точне посилання на джерело, матеріали або окремі результати, які наводяться в роботі. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо цього документа, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг.

Посилатись слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатись у тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання.

Якщо використовуються відомості із джерел документальної інформації чи з великою кількістю сторінок, то у посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке дається посилання.

Посилання у тексті роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком їх у списку літератури, виділивши двома квадратними дужками. Посилання оформлюються за наступними зразками: «...у праці Т. Казакової [12] ...», «В. Комісаров [15, с. 64] увів поняття ...», «Поняття «компетентність» інтерпретується як ...» [2, с. 24]. Посилання в дужках на кілька різних авторів подаються через крапку з комою: [7; 15; 29].

Перелік джерел (список літератури), на яке є посилання в основній частині курсової роботи, наводять у кінці тексту, починаючи з нової сторінки.

Посилання на ілюстрації наукової роботи подають таким чином: «...в табл. 1.2», «...на рис. 2.1». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3», «див. рис. 2.1».

3.6 Оформлення списку джерел посилань

Використані наукові джерела подаються у рубриці СПИСОК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАНЬ (відцентрована назва великими літерами, напівжирним шрифтом), в алфавітному порядку, з абзацу (1,25 см). Розмір шрифту – 14, 1,5 інтервал.

Джерела, що використані для написання наукових робіт, слід розмішувати у списку літератури в алфавітному порядку прізвищ авторів (якщо авторів декілька, то прізвищ перших), а також заголовків праць. До списку літератури включаються всі публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі. Всі джерела вказуються тією мовою, якою вони видані. Неприпустимим є переклад російських видань українською мовою. Спочатку наводиться в алфавітному порядку література за кириличним алфавітом (українською та російською мовами). Література опублікована іноземними мовами, які використовують латинський шрифт (англійська,

німецька) наводиться згодом впритул наприкінці списку використаної літератури (без пропусків рядків) також за алфавітом.

Прізвище автора подається у називному відмінку. Якщо є два, три чи чотири автори, то їх прізвища з ініціалами подають у тій послідовності, у якій вони надруковані у книзі; перед прізвищем наступного автора ставлять кому. При наявності більше чотирьох авторів, вказують прізвища з ініціалами тільки перших трьох, а далі пишуть слова «та інші». Назву місця видання необхідно подати повністю у називному відмінку.

Дані про статтю із періодичного видання мають вказувати: прізвище та ініціали автора, заголовок статті, назву видання (журналу), назву серії (якщо така є), рік випуску, номер видання (журналу), сторінки, на яких розміщена стаття.

Заголовок статті подається у тому вигляді, як вказано у періодичному виданні. Нумери сторінок, на яких розміщена стаття, розділяють дефісом, наприклад, С. 32-39.

Усі елементи опису пишуться з малої літери крім перших слів кожної області та заголовків у всіх описах.

Прізвище першого автора при опису одного автора повторюють в області відповідальності (за косою рисою), а при опису двох і трьох авторів прізвище першого автора пишуть перед заголовком та після косої риски пишуть усіх авторів.

При наявності більше трьох авторів (за косою рисою) пишуть лише першого автора (за бажанням можна писати всіх авторів) та ін.: [та ін.]. У дисертації та авторефераті в області відповідальності пишуть повністю прізвище, ім'я та по батькові.

Знаки ; та : розділяють пробілами з обох боків. Відсутні пробіли в нумерації сторінок : 8–10. У кінці опису ставиться крапка.

Зразок оформлення посилань:

Посилання на **книгу**:

один автор:

Морська Л. І. Англійська мова (9-й рік навчання) (English Year 9): підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів / Л. І. Морська. – Тернопіль: Астон, 2017. – 280 с.

Bachman L. Fundamental Considerations in Language Testing / Lyle Bachman. – Oxford : Oxford University Press, 1990. – 420 p.

2-3 автори:

Тарнопольський О. Б. Методика викладання іноземних мов та їх аспектів у вищій школі: підручник / О. Б. Тарнопольський, М. Р. Кабанова. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. – 256 с.

Жовківський А. Методичні засади навчання німецької мови в середній школі / А. Жовківський, В. Кушнерик. – Київ: Видавництво 21, 2007. – 167 с.

4 автори:

Рогова Г. В. Методика обучения иностранным языкам в средней

школе / Г. В. Рогова, А. Н. Баранов, Ф. М. Рабинович, Т. Е. Сахарова. – Москва : Просвещение, 1991. – 285 с.

5 і більше авторів:

Основы научной речи : [учеб. пособие для студ. нефилол. высш. учеб. заведений] / [Н. А. Буре, М. В. Быстрых, С. А. Вишнякова и др.] ; под. ред. В. В. Химика, Л.Б.Волковой. – [3-е изд.]. – СПб. : Филологический факультет СПбГУ; М.: Издательский центр «Академия», 2003. – 272 с.

The Analysis of Communication Content: Developments in Scientific Theories and Computer Techniques / [G. Gerbner, O. R. Holsti, K. Krippendorff et al] ; eds. P. J. Stone . – New York, NY : John Wiley, 1969. – 597 p.

Без автора:

Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник / кол. авторів під кер. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2018. – 319 с.

Посилання на **статтю, частину видання:**

в журналі, збірнику і т. ін.:

Булах І. Є. Проблеми стандартизації і засоби педагогічної діагностики / І. Є Булах, І. В. Філончук // Післядипломна освіта в Україні. – К., 2004. – №2. – С. 90 – 93.

Bachman L. Assessment and Evaluation / L. Bachman // Annual Review of Applied Linguistics. – 1989. – No 10. – P. 210-226.

Посилання на **словник:**

Колесникова И. Л. Англо-русский терминологический справочник по методике преподавания иностранных языков / И. Л. Колесникова, О. А. Долгина. – СПб.: «Русско-Балтийский ин: формационный центр «Блиц», «Cambridge University Press», 2001. – 224 с.

Посилання на **автореферат дисертації:**

Денисенко М. В. Навчання учнів початкової школи техніки читання англійською мовою : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання (іноземна мова)» / М. В. Денисенко ; Київський національний лінгвістичний університет. – Київ, 2005. – 26 с.

Посилання на **електронні джерела інформації:**

Бібліографічна база даних

Електронний каталог Національної парламентської бібліотеки України [Електронний ресурс] : політемат. база даних містить відом. про вітчизн. та зарубіж. кн., брош., що надходять у фонд НІБ України. – Електрон. дані (222 тис. 507 записів). – К. : Нац. парлам. б-ка України, 1995 – 2007. – Режим доступу: <http://catalogue.nplu.org> (дата звернення: 11.10.2007).

Вебсайт

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс] : Web-сайт. – Електрон. дані та прогр. – К. : НБУВ, 1997 – 2011. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/> (дата звернення: 19.12.2012).

Електронні ресурси:

Іноземна мова [Електронний ресурс] : програма для загальноосвітніх навчальних закладів 5-9 класи. – Режим доступу: <http://osvita.ua/school/materials/program/8795/> (дата звернення: 12.12.2012).

Jianda L. Developing a pragmatics test for Chinese EFL learners [Electronic resource] / Liu Jianda // Language Testing. – 2007. – Access mode: <http://ltj.sagepub.com/content/24/3/391> (дата звернення: 22.03.2019).

3.7 Оформлення додатків

Додатки оформляються як продовження роботи на наступних її сторінках або у вигляді окремої частини (книги), розміщуючи їх у порядку посилань у тексті роботи.

У додатках вміщують матеріал:

- необхідний для повноти курсової роботи, але включення його до основної частини може змінити впорядковане й логічне уявлення про роботу;
- не може бути послідовно розміщений в основній частині через великий обсяг або способи відтворення;
- може бути вилучений для широкого кола читачів, але є необхідним для фахівців у даній галузі.

Кожний додаток починається з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими буквами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими буквами з першої великої друкується слово «Додаток ...» і велика літера української абетки, наприклад «Додаток А», «Додаток Б». Додатки слід позначати послідовно відповідно до букв алфавіту, за винятком букв Г, І, Є, І, Й, О, Ч, Б. Один додаток позначається як додаток А.

Текст кожного додатка може поділятися на розділи та підрозділи, які нумеруються у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатку (літеру) і крапку, наприклад, А.2 – другий розділ додатка А; В.3.1. – підрозділ перший третього розділу додатка В.

Ілюстрації, таблиці і формули у додатках нумеруються у межах кожного додатка, наприклад: рис. А.1.2. – другий рисунок першого розділу додатка А; формула (В.1) – перша формула додатка В.

РОЗДІЛ 4

ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

4.1 Подання роботи до захисту

Курсові роботи подаються науковому керівникові у визначені ним терміни.

Курсові роботи захищаються перед комісією, до якої входять викладачі кафедри відповідно до графіку, затвердженого кафедрою. Студент робить 5-7-ми хвилинний виступ і зобов'язаний дати вичерпні відповіді на всі питання.

4.2 Захист курсової роботи

Захист курсової роботи розпочинається з доповіді її автора, в якій він в межах 5-7 хвилин повинен:

- висвітлити актуальність обраної теми, об'єкт, предмет дослідження, мету та завдання дослідження;
- стисло викласти основні положення змісту роботи, охарактеризувати практичні результати дослідження;
- підсумувати результати дослідження.

Під час доповіді можливе використання демонстраційних матеріалів (таблиці схеми, графіки тощо). Після доповіді студент відповідає на питання членів комісії.

При оцінці доповіді студента насамперед звертають увагу на те, наскільки вільно і впевнено доповідач володіє матеріалом своєї роботи, сучасною термінологією, демонструє і пояснює ілюстративний матеріал до роботи (якщо він є).

Доповідач повинен правильно розподілити час, що йому відведений для доповіді, присвячуючи переважну частину часу аналізу одержаних результатів, висновкам і пропозиціям, не зупиняючись на другорядних питаннях. На запитання присутніх доповідач повинен давати чіткі відповіді по суті, бути впевненим у своїх знаннях.

4.3 Рекомендації до підготовки презентації на захист

Для підготовки презентації на захист використовуються відповідні програми – Microsoft PowerPoint.

Перше, на що потрібно звернути увагу під час підготовки презентації – презентація повинна супроводжувати виступ доповідача на захисті, а не замінювати його повністю.

Рекомендації до підготовки презентації.

1. Використовуйте найпростіші шаблони без складних візерунків та кольорів. Шрифт презентації, відповідно, також має бути простим й не екзотичним – чорний Times New Roman абоTahoma. Розмір шрифту має бути не менше 24. Відповідно для заголовків – ще більшого розміру.

2. Жодних фонових фотографій – їх потрібно виносити на окремі слайди.

3. Протягом усієї презентації використовуйте поєднання не більше 2-х кольорів.

4. Не робіть складну анімацію. Краще взагалі її не використовувати. Усі ефекти відволікають від суті презентації.

5. Заголовки виділяються кольором, жирним шрифтом, допускаються підкреслювання. Інші фрази в тексті оформлюються звичайно, але підкреслюються чи виділяються головні положення, думки, тобто те, на що ви хочете звернути увагу.

6. Тексту має бути мало. Текст слайду підкреслює або ілюструє слова виступу. Недоречно промовляти все, що написано на слайді. Це можуть бути якісь цифри, фактичні дані, приклади, які довго промовляти в усному мовленні чи важко сприймати на слух. Зміст слайду повинен бути зрозумілими при першому погляді на нього. Пам'ятайте, що слайд – допоміжний засіб під час усної доповіді

7. Не розміщуються на слайдах великі таблиці, схеми й діаграми. Якщо вони дійсно важливі для виступу, їх можна навести у роздатковому матеріалі й роздати кожному члену комісії (у такому випадку економія паперу недоречна). Під час виступу членам комісії пропонується ознайомитися з матеріалом. При поясненні таблиць необхідно говорити, чому відповідають рядки, а чому – стовпці.

8. Для найшвидшого повернення до тих моментів, які можуть зацікавити членів комісії й слухачів у аудиторії, можна зробити гіперпосилання.

9. Відредагуйте презентацію перед виступом. Іноді доповідачі не звертають уваги на грамотність оформлення слайдів. Слайди повинні бути вивіреними, а помилки друку чи орфографії, як у написанні основного тексту, так і у прикладах ілюстративного матеріалу неприпустимі. Неграмотне оформлення слайдів значно знижує Ваші шанси на відмінну оцінку.

10. Уважно осмисліть кожен слайд. Перед тим, як скласти слайд, дайте собі відповідь на такі питання: як ідея цього слайду розкриває основну ідею усієї презентації? Що буде на слайді? Про що говоритиметься? Як буде зроблено перехід до наступного слайду? Тому рекомендуємо робити презентацію паралельно з текстом захисного слова.. Презентація має бути короткою, чіткою, показувати тільки суть роботи.

Структура презентації курсової роботи.

Слайд 1. Назва роботи, ПІБ студента-автора курсової і наукового керівника (додатково надається вчений ступінь та звання).

Слайд 2. Об'єкт та предмет дослідження.

Слайд 3. Мета та завдання роботи.

Слайд 4. Методи дослідження.

Слайд 5. Зміст та структура роботи (коротко, основна частина та її розділи).

Слайд 6. Визначення основних понять, які досліджуються в роботі (окрім самої дефініції вказується ПІБ автора визначення та джерело).

Слайди з результатами практичного дослідження. Навести найцікавіші приклади, які найбільш яскраво демонструють результати.

Слайди із загальними висновками дослідження. Останній слайд – Дякуємо за увагу!

У середньому кількість слайдів у презентації роботи – 12–15. Тобто презентація до захисту навчально-наукової чи кваліфікаційної роботи є своєрідними тезами до захисту роботи,

4.4 Рекомендації до написання й представлення доповіді на захисті курсових робіт

Рекомендований обсяг тексту захисного слова – від 4 до 7 сторінок (найоптимальніший обсяг – 5 сторінок), шрифт Times New Roman, кегль – 14, одинарний інтервал.

Бажано, щоб доповідь починалась стандартним зверненням: “Поважні / Шановні члени комісії та всі присутні! Тема нашої курсової роботи ...”.

До доповіді на захист курсової роботи слід включати:

- актуальність теми дослідження;
- об'єкт та предмет дослідження;
- мета та завдання роботи, які потрібно було вирішити, щоб досягнути поставленої мети;
- методологічна база дослідження (які методи застосовувалися у роботі);
- загальна структура роботи, зумовлена вказаними завданнями (скільки й які розділи);

Як правило, ця інформація береться зі вступу роботи. Ця інформація є головною, тому усі ці пункти повинні бути максимально чітко сформульовані. Далі можна дати короткий опис (1–1,5 сторінки) структури усієї роботи, представляючи результати теоретичного та практичного дослідження:

- що було зроблено у першому розділі курсової роботи та висновки (коротко), зроблені за першим розділом;
- що було зроблено у другому розділі й відповідні висновки.

Надалі йде інформація (2-3 сторінки) про хід проведення практичного дослідження й отриманих результатах. Зауважимо, що найбільший інтерес у членів комісії із захисту курсових робіт та усіх присутніх викликає саме ця частина роботи. Тому вона має бути найсуттєвішою за обсягом, інформаційно насиченою та цікавою.

Під час доповіді необхідно посилатися на цитати, рисунки, графіки, схеми, таблиці тощо, представлені на слайдах презентації.

Насамкінець необхідно відобразити (1-1,5 сторінки) загальні висновки та кілька слів про перспективи й власну думку за темою.

На завершення не забудьте подякувати членам комісії та усім присутнім за увагу. У такому випадку доречними стануть такі фрази: “Доповідь закінчено. Дякуємо за увагу”.

4.5 Критерії оцінювання курсових робіт

Оцінюється курсова робота членами комісії після її захисту студентом у балах і за національною шкалою оцінок. Виставлення оцінки відбувається на основі чітких критеріїв. Значення системи ECTS та національної шкали відповідають таким знанням, навичкам та вмінням студента:

Оцінка А «відмінно»: студент продемонстрував глибокі теоретичні знання з теми курсової роботи;

- студент має сформовані первинні дослідницької роботи: відбирати фактичний матеріал, аналізувати і творчо осмислювати зібрані дані, формулювати висновки;
- студент робить свої власні висновки на основі самостійного дослідження, пропозиції або рекомендації з предмета дослідження;
- курсова робота написана грамотно;
- курсова робота оформлена відповідно до вимог і подана до захисту у визначений кафедрою термін;
- на захисті студент продемонстрував глибокі знання з теми дослідження, дав обґрунтовані відповіді на запитання членів комісії.

Оцінка В «добре»:

- студент продемонстрував глибокі теоретичні знання з теми курсової роботи;
- студент має сформовані первинні навички дослідницької роботи: відбирати фактичний матеріал, аналізувати і творчо осмислювати зібрані дані, формулювати висновки, але не завжди критично ставиться до використаних джерел та літератури;
- студент робить свої власні висновки на основі самостійного дослідження, пропозиції або рекомендації з предмета дослідження, однак відчуваються труднощі щодо їх обґрунтування;
- курсова робота написана грамотно науковою мовою, але допущені незначні граматичні та стилістичні помилки;

- курсова робота оформлена відповідно до вимог і подана до захисту у визначений кафедрою термін;
- на захисті студент продемонстрував добрі знання з теми дослідження, дав відповіді на запитання членів комісії.

Оцінка С «добре»:

- студент продемонстрував добрі теоретичні знання з теми курсової роботи;
- студент має сформовані первинні навички дослідницької роботи: відбирати фактичний матеріал, аналізувати зібрані дані, формулювати висновки, але не завжди критично ставиться до використаних джерел та літератури та допускає певні неточності;
- студент має труднощі при обґрунтуванні власних висновків, пропозицій та рекомендацій, а також допускає неточності;
- курсова робота написана грамотно;
- курсова робота оформлена відповідно до вимог і подана до захисту у визначений кафедрою термін;
- на захисті студент продемонстрував добрі знання з теми дослідження, дав відповіді на більшість запитань членів комісії.

Оцінка D «задовільно»:

- студент продемонстрував достатні теоретичні знання з теми курсової роботи;
- студент має сформовані основні первинні навички дослідницької роботи: відбирати фактичний матеріал та аналізувати зібрані дані, але допускає в роботі порушення принципів логічного і послідовного викладу матеріалу; мають місце окремі фактичні помилки і неточності;
- студент не може сформулювати власні висновки на основі самостійного аналізу, пропозиції і рекомендації з теми дослідження або обґрунтувати їх;
- в оформленні роботи викладі допущені значні помилки;
- студент не достатньо добре володіє науковим апаратом дослідження;
- курсова робота подана до захисту у визначений кафедрою термін;
- на захисті студент продемонстрував задовільні знання з теми дослідження, але не дав відповіді на запитання членів комісії.

Оцінка E «задовільно» :

- студент продемонстрував достатні теоретичні знання з теми курсової роботи;
- студент має сформовані основні первинні навички дослідницької роботи: відбирати фактичний матеріал та аналізувати зібрані дані, але допускає в роботі порушення принципів логічного і послідовного викладу

матеріалу; мають місце окремі фактичні помилки і неточності;

- студент не сформулював власні висновки, пропозиції і рекомендації з теми дослідження, відсутній ґрунтовний аналіз фактичного матеріалу;

- в оформленні роботи допущені значні граматичні та стилістичні помилки;

- студент не достатньо добре володіє науковим апаратом дослідження;

- курсова робота подана до захисту пізніше визначеного кафедрою терміну;

- на захисті студент продемонстрував задовільні знання з теми дослідження, але не дав відповіді на запитання членів комісії.

Оцінка **FX «незадовільно»:**

- студент продемонстрував незадовільні теоретичні знання з теми курсової роботи;

- студент не володіє первинними навичками дослідницької роботи;

- в оформленні роботи допущені численні граматичні та стилістичні помилки;

- студент не володіє науковим апаратом дослідження;

- курсова робота подана до захисту пізніше визначеного кафедрою терміну;

- на захисті студент продемонстрував незадовільні знання з теми дослідження, не дав відповіді на запитання членів комісії.

Оцінка **F** «незадовільно» виставляється, якщо курсова робота не подана до захисту.

Розподіл вагових коефіцієнтів для складових курсової роботи

Якість виконання		Якість захисту роботи	
Відповідність теми курсової роботи та якість оформлення	Повнота розкриття теми на основі аналізу статистичних даних	Доповідь (презентація, зміст та якість слайдів)	Відповідь на запитання (захист)
0,1	0,4	0,1	0,4

При виконанні курсової роботи з дисципліни студент має дотримуватися політики академічної доброчесності. У разі наявності плагіату він отримує незадовільну оцінку і має виконати курсову роботу за нової темою.

ЛІТЕРАТУРА

1. ДСТУ 3582:2013. Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ) / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [На заміну ДСТУ 3582–97 ; чинний від 2013–08– 22]. – Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. – 15 с.
2. ДСТУ 6095:2009. Правила скорочення заголовків слів у заголовках публікацій (ГОСТ 7.88–2003, MOD) / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – Чинний від 2009–07–01. – Київ : Держспоживстандарт України, 2009. – 10 с. – (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи).
3. ДСТУ 7093:2009. Бібліографічний запис. Скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами (ГОСТ 7.11– 2004, MOD; ISO832:1994, MOD). – Чинний від 2010–04–01. – Київ : Держспоживстандарт України, 2009. – 87 с. – (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи).
4. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [Уведено вперше ; чинний від 2016-07-01]. – Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 17 с.
5. Етичний кодекс ученого України. Бюлетень ВАК України, № 11, 2011. URL: <http://ierop.org.ua/rules/codex.html> (дата звернення: 07.12.2019).
6. Закон України про вищу освіту (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст. 2004) (Із змінами внесеними згідно із Законом № 2443-VIII від 22.05.2018, ВВР, 2018, № 33, ст. 250. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 07.12.2019).
7. Наумовець А. Г. Ви і ваша аудиторія / А. Г. Наумовець. – Київ : Академперіодика, 2010. – 64 с.
8. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови / Г. С. Онуфрієнко. – Київ : Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.
9. Положення про дотримання академічної доброчесності в Хмельницькому національному університеті, 2019. URL: <https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/0005.pdf>.
10. Положення про науково-дослідну роботу студентів Хмельницького національного університету, 2020. URL: <https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/181.pdf>.
11. Сучасна лінгвістика : напрями та проблеми : підручник / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2008. – 711 с.
12. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – Київ : Знання, 2008. – 310 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Зразок оформлення титульного аркушу

Хмельницький національний університет
Кафедра практики іноземної мови та методики викладання

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Методика викладання іноземної мови»
на тему: « _____ »

Шрифт

Галузь знань _____ 01 Освіта/Педагогіка _____
Спеціальність _____ 014 Середня освіта _____
Предметна спеціальність 014.02 Середня освіта. Мова та література (англійська)
Додаткова предметна спеціальність 014.02 Середня освіта. Мова та література
(німецька)

Студента (ки) 4 курсу, групи _____
Підпис _____ Прізвище та ініціали _____

Керівник _____
Підпис _____ Посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище, ініціали _____

Національна шкала _____
Кількість балів: _____ Оцінка ECTS _____

Члени комісії: _____
Підпис _____ Посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали _____
Підпис _____ Посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали _____
Підпис _____ Посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали _____

Хмельницький 202_

Зразок оформлення змісту

ЗМІСТ

Вступ	3
1 Тестування як ефективний засіб контролю у процесі вивчення англійської мови	5
1.1 Контроль навчальних досягнень учнів загальноосвітніх шкіл....	5
1.2 Зміст тестового контролю знань учнів у процесі навчання англійської мови.....	9
1.3 Переваги та недоліки тестового контролю.....	14
2 Практичне використання тестового контролю на уроках англійської мови.....	17
2.1 Класифікація тестових завдань.....	17
2.2 Методика складання тестів	21
Висновки	24
Перелік джерел посилання	26
Додаток А Тестове завдання для контролю вмінь читання	28
Додаток Б Тестове завдання для контролю вмінь аудіювання.....	30
Додаток В Тестове завдання для контролю вмінь письма	32
Додаток Г Завдання для контролю навичок говоріння	33

Зразок оформлення вступу

ВСТУП

Актуальність дослідження. Останнім часом, на думку багатьох дослідників, методистів та вчителів, одним з найбільш ефективних способів контролю при вивченні іноземної мови є тест. На сьогодні, змінені умови навчання потребують від вчителя використання більш ефективних прийомів та методів контролю і оцінки знань, умінь та навичок учнів. Питання удосконалення контролю при вивченні іноземної мови неодноразово піднімалися і часто є предметом дискусій науковців [...].

На думку багатьох дослідників (С. Ніколаєва, І. Коломієць, Дж. Хант, та ін.), методистів та вчителів [...], тест є одним із найбільш ефективних способів контролю при вивченні іноземної мови.

Актуальність проблеми, її недостатня розробленість зумовили вибір теми дослідження: «Тестування як засіб реалізації контролю на уроках іноземної мови».

Об'єкт дослідження – контроль навчальних досягнень учнів загальноосвітньої школи.

Предмет дослідження – тестовий контроль навчальних досягнень учнів з іноземної мови.

Мета дослідження – дослідити та виявити особливості використання тестового контролю у навчанні іноземної мови.

Відповідно до об'єкта, предмета, мети визначено основні **завдання** дослідження:

- 1) визначити теоретичні засади та зміст тестового контролю навчальної діяльності учнів;
- 2) проаналізувати різні види тестових завдань;

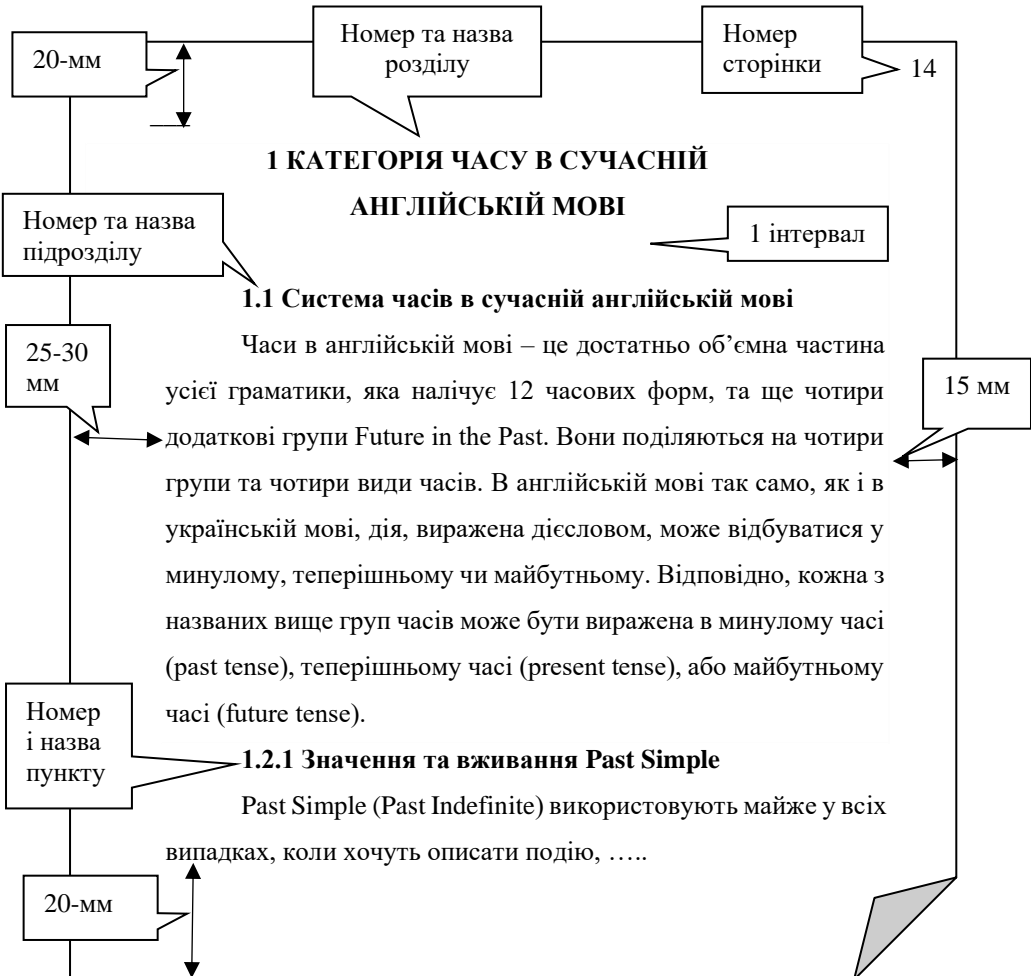
3) виділити особливості методики тестового контролю у процесі навчання іноземної мови.

Методи дослідження. У ході розв'язання поставлених завдань було використано різні методи, зокрема інтерпретацію, аналіз, синтез та узагальнення результатів наукових досліджень, систематизацію теоретичного матеріалу.

Практичне значення дослідження полягає у можливості подальшого використання результатів у практичній діяльності студентів-практикантів і вчителів іноземної мови на уроках англійської мови у загальноосвітній школі.

Структура роботи. Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку джерел посилання (15 найменувань), та 4 додатків. Загальний обсяг роботи – 30 сторінок (обсяг основного тексту – 25 сторінок).

**Зразок розміщення тексту в основній частині
курсової роботи**

Зразок оформлення літературних джерел

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Василій Великий. Гомілії / Василій Великий ; [пер. з давньогрец. Л. Звонська]. – Львів : Свічадо, 2006. – 307 с. – (Джерела християнського Сходу. Золотий вік патристики IV-V ст. ; № 14). 2. Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д. Г. – К. : Ін-т математики, 2006. – 111 с. – (Математика та її застосування) (Праці / Ін-т математики НАН України ; т. 59).
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Матяш І. Б. Діяльність Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині : історія, спогади, арх. док. / І. Матяш, Ю. Мушка. – К. : Києво-Могилян. акад., 2005. – 397, [1] с. – (Бібліотека наукового щорічника “Україна дипломатична” ; вип. 1). 2. Суберляк О. В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Суберляк, П. І. Баштанник. – Львів : Растр-7, 2007. – 375 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Акофф Р. Л. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущего организации / Акофф Р. Л., Магидсон Д., Эддисон Г. Д. ; пер. с англ. Ф. П. Тарасенко. – Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2007. – XLIII, 265 с.
Чотири автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / [Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А.]. – К. : НДІ “Укргропромпродуктивність”, 2006. – 106 с. – (Бібліотека спеціаліста АПК. Економічні нормативи).
П'ять і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Психологія менеджмента / [Власов П. К., Липницький А. В., Луцихина І. М. и др.] ; под ред. Г. С. Никифорова. – [3-е изд.]. – Х. : Гуманитар. центр, 2007. – 510 с. 2. Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод. посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / [Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська та ін.]. – К. : Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. – 115 с. – (Серія “Формування здорового способу життя молоді” : у 14 кн., кн. 13).

<p>Без автора</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря / [авт. тексту В. Клос]. – К. : Грані-Т, 2007. – 119 с. – (Грані світу). 2. Проблеми типологічної та квантитативної лексикології : [зб.наук.праць / наук. ред. Каліущенко В. та ін.]. – Чернівці : Рута, 2007. – 310 с.
<p>Багатотомний документ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія Національної академії наук України, 1941-1945 / [упоряд. Л. М. Яременко та ін.]. – К. : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2007– . – (Джерела з історії науки в Україні). Ч. 2 : Додатки. – 2007. – 573, [1] с. 2. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : Особенная часть : в 6 т. / Н. П. Кучерявенко. – Х. Право, 2002 – . – Т. 4: Косвенные налоги. – 2007. – 534 с. 3. Бондаренко В. Г. Теорія ймовірностей і математична статистика. Ч.1 / В. Г. Бондаренко, І. Ю. Канівська, С. М. Парамонова. – К. : НТУУ “КПІ”, 2006. – 125 с.
<p>Матеріали конференцій, з'їздів</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кібернетика в сучасних економічних процесах : зб. текстів виступів на республік. міжвуз. наук.-практ. конф. / Держкомстат України, Ін-т статистики, обліку та аудиту. – К. : ІСОА, 2002. – 147 с. 2. Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій : зб. наук. праць / наук. ред. В. І. Моссаковський. – Дніпропетровськ : Навч. кн., 1999. – 215 с. 3. Ризикологія в економіці та підприємстві : зб. наук. праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 берез. 2001 р. / М-во освіти і науки України, Держ податк. адмін. України [та ін.]. – К. : КНЕУ : Акад. ДПС України, 2001. – 452 с.
<p>Словники</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Географія : словник-довідник / [авт.-уклад. Ципін В. Л.]. – Х. : Халімон, 2006. – 175, [1] с. 2. Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основ. термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. – К. : Європ. ун-т, 2007. – 57 с. 3. Українсько-німецький тематичний словник [уклад. Н. Яцко та ін.]. – К. : Карпенко, 2007. – 219 с.
<p>Законодавчі та нормативні документи</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2006. – 207 с. – (Бібліотека офіційних видань). 2. Медична статистика статистика : зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. В. М. Заболотько. – К. : МНІАЦ мед. статистики : Медінформ, 2006. – 459 с. – (Нормативні директивні правові документи).

Каталоги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : каталог-довідник / [авт.-упоряд. М. Зобків та ін.]. – Львів : Новий час, 2003. – 160 с. 2. Університетська книга : осінь, 2003 : [каталог]. – [Суми : Унів. кн., 2003]. – 11 с.
Дисертації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Українська О. О. Методика тестування рівня сформованості мовленнєвої компетенції майбутніх викладачів у говорінні французькою мовою : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 : захищена 08.10.2009 : затв. 16.12.2009 / Ольга Олександрівна Українська. – К. : Київський національний лінгвістичний ун-т., 2009. – 279 с.
Автореферати дисертацій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Новосад І.Я. Технологічне забезпечення виготовлення секцій робочих органів гнучких гвинтових конвєсєрів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : 05.02.08 / І. Я. Новосад ; Терн. держ. техн. ун-т ім. Івана Пулюя. – Тернопіль, 2007. – 20 с. 2. Щукина Э. И. Коммуникативные упражнения в видеозаписи для обучения устной диалогической речи студентов архитектурной специальности (на втором этапе обучения английскому языку) : автореф. дис. на соиск. кандидата пед. наук : 13.00.02 / Э. И. Щукина ; Киевский лингвистический университет. – К., 1991. – 19 с.
Частина книги, періодичного, продовжуваного видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Козіна Ж. Л. Теоретичні основи і результати практичного застосування системного аналізу в наукових дослідженнях в області спортивних ігор / Ж. Л. Козіна // Теорія та методика фізичного виховання. – 2007. – № 6. – С. 15-18, 35-38. 2. Гранчак Т. Інформаційно-аналітичні структури бібліотек в умовах демократичних перетворень / Тетяна Гранчак, Валерій Горовий // Бібліотечний вісник. – 2006. – № 6. – С. 14-17.

Рекомендована тематика курсових робіт

1. Використання автентичних матеріалів у процесі формування англомовної / німецькомовної аудитивної компетентності учнів.
2. Використання автентичних матеріалів у процесі формування англомовної / німецькомовної граматичної компетентності учнів.
3. Використання англійської / німецької поезії як засобу естетичного виховання учнів на уроках іноземної мови.
4. Використання англомовного / німецькомовного фольклору як засобу формування лексичної компетентності учнів основної школи.
5. Використання аудіоматеріалів як засобу розширення словникового запасу учнів старшої школи.
6. Використання відеокурсу MUZZI як засобу формування лексичної компетентності учнів.
7. Використання джазових наспівів як засобу формування іншомовної фонологічної компетентності.
8. Використання дидактичних ігор на уроках іноземної мови в основній школі.
9. Використання елементів драматизації в процесі формування англомовної / німецькомовної діалогічної компетентності старшокласників.
10. Використання елементів образотворчого мистецтва як засобу формування групового іншомовного спілкування учнів старшої школи.
11. Використання ігрових завдань як засобу формування і розвитку граматичної компетентності учнів старшої школи.
12. Використання ігрових технологій як засобу формування англомовної / німецькомовної комунікативної компетентності.
13. Використання імітаційних ігор у навчанні фонетики.
14. Використання Інтернет-ресурсів при формуванні писемної мовленнєвої компетентності учнів старших класів профільної школи.
15. Використання казок як засобу презентації граматичного матеріалу на заняттях іноземної мови.
16. Використання комбінованої наочності для розвитку англомовної / німецькомовної монологічної компетентності.
17. Використання кооперативно-інтерактивних технологій у процесі навчання читання учнів старшої школи.
18. Використання літературних творів у навчанні іноземної мови.
19. Використання матеріалів періодичних видань як засобу формування потенційного словника старшокласників.
20. Використання методу повної фізичної реакції в процесі формування англомовної аудитивної компетентності учнів.

21. Використання мовних ігор як засобу формування граматичної компетентності учнів основної школи.
22. Використання наочності для навчання техніки читання.
23. Використання пісенних творів як засіб стимулювання мовленнєво-мисленнєвої діяльності учнів.
24. Використання пісенного матеріалу як засобу формування аудитивної компетентності учнів старшої школи.
25. Використання пісенного матеріалу як засобу формування лексичної компетентності учнів основної школи.
26. Використання різних видів наочності у навчанні граматичного матеріалу.
27. Використання текстових матеріалів як засобу розвитку граматичної компетентності учнів старшої школи.
28. Використання читання як засобу формування іншомовної лексичної компетентності учнів основної школи.
29. Вправи для розвитку в учнів розуміння іншомовних аудіотекстів
30. Гра як засіб оптимізації формування лексичної компетентності учнів основної школи.
31. Ділова гра як метод викладання іноземної мови в старших класах.
32. Драматизація як засіб навчання іншомовного говоріння учнів профільної школи.
33. Інтерактивні технології навчання та їх роль у формуванні іншомовної мовленнєвої компетентності.
34. Комп'ютерні технології як засіб підвищення мотивації учнів у вивченні іноземної мови.
35. Комунікативне навчання фонетики учнів основної школи.
36. Методика організації самостійної роботи учнів з Інтернет-ресурсами на уроках іноземної мови на старшому етапі.
37. Навчання групового спілкування за допомогою проблемних завдань на середньому етапі.
38. Навчання групового спілкування за допомогою проблемних завдань на старшому етапі.
39. Навчання іноземної мови учнів на основі соціокультурного підходу.
40. Навчання іншомовного спілкування в жанрі letters.
41. Навчання комунікативного читання учнів старшої школи з опорою на тексти соціально-культурного характеру.
42. Навчання культури іншомовного мовленнєвого спілкування учнів старших класів профільної школи.
43. Навчання ознайомлювального читання учнів з використанням автентичних матеріалів.

44. Навчання усного іншомовного мовлення учнів основної школи з використанням вербальної наочності.
45. Навчання учнів старшої школи англійського писемного мовлення.
46. Організація онлайн викладання іноземної мови.
47. Організація самостійної діяльності учнів старших класів на уроках іноземної мови.
48. Основи формування позитивної мотивації у викладанні іноземної мови.
49. Особливості використання пошуково-творчих завдань у навчанні іноземної мови учнів старшої школи.
50. Особливості застосування ситуативного підходу до навчання діалогічного мовлення учнів.
51. Особливості організації позакласної роботи засобами іноземної мови.
52. Особливості формування комунікативної компетентності учнів профільної школи.
53. Підготовка учнів до зовнішнього незалежного оцінювання з іноземної мови.
54. Підсистема вправ для формування лексичних навичок аудіювання і читання.
55. Пісенний матеріал як засіб удосконалення граматичних навичок.
56. Позакласна робота на основному етапі як засіб підвищення мотивації до вивчення іноземних мов.
57. Прийоми і засоби формування аудитивних умінь учнів при навчанні іноземної мови.
58. Розвиток іншомовного монологічного мовлення учнів за допомогою візуалізації.
59. Розвиток комунікативних здібностей учнів старших класів засобами ІКТ на уроках німецької мови.
60. Розвиток соціокультурної компетентності учнів старших класів.